

GEHOORD & BIJGEWOOND

DH2014: de volle breedte van de Digital Humanities

Steven Claeysens

Het grootste Digital Humanities-congres vond dit jaar plaats in Lausanne. Meer dan 700 deelnemers verzamelden zich nabij het meer van Genève voor een volle week presentaties, paneldiscussies, postersessies en praktische workshops. Geesteswetenschappers uit alle windstreken bespraken nieuwe en oude digitale onderzoeksmethoden en ontvouwden hun onderzoeksplannen. Uit Nederland kwamen onder meer aansprekende bijdragen van het Translantis-team (translantis.nl), het Riddle of Literary Quality-project (literaryquality.huysens.knaw.nl) en het PoliMedia-project (polimedia.nl).

De breedte van het congres werd aangezet tijdens keynotes van Bethany Nowviski en Bruno Latour. Nowviski maakte een rondgang langs lopende onderzoeks- en kunstenaarsprojecten die de geschiedenis van de mensheid als maat nemen en hield zo een pleidooi om in de Digital Humanities de Longue Durée in ere te herstellen. Latour stelde het 'digitale' in de Digital Humanities ter discussie. Hij benadrukte de materialiteit van 'alles digitaal' en wees op de toenemende gelijkheid tussen het boek en het web. Vroeger schreven mensen in scriptoria, vandaag schrijven ze in screentoria, aldus Latour. Volgend jaar is het congres in Sydney.

dh2014.org

ICPSR summerschool: verdieping en verbreding

Wouter Quite en Nina Conkova

Ieder jaar organiseert het Interuniversity Consortium for Political and Social Research (ICPSR) een summerschool met allerhande cursussen op het gebied van sociaalwetenschappelijke onderzoeksmethoden. Wouter Quite en Nina Conkova waren erbij, deels gesubsidieerd door

ICPSR summerschool leidt tot nieuwe vriendschappen voor Nina (links) en Wouter (vierde van links) foto Marcelo Lima

DANS. Wouter: "Ik had het geluk in het kader van mijn promotie-onderzoek naar de summerschool te mogen gaan. Het bezoek aan Ann Arbor was een zeer leerzame ervaring, waar ik naast de verdieping en verbreding van mijn methodologische kennis ook vele nieuwe contacten heb opgedaan. Een ervaring die ik niet had willen missen." Nina Conkova vult Wouter aan: "Door deze summerschool heb ik mijn kennis in statistische methoden op kunnen frissen en mijn analytische vaardigheden kunnen uitbreiden. Sterker nog, ik heb genoten van het grote gezelschap van collega-promovendi van over de hele wereld en van de stukjes van de Amerikaanse cultuur!"

icpsr.umich.edu

Referentieculturen vinden in taal met online tools

Pim Huijnen

Kunnen historici gebruik maken van digitale krantenarchieven en digitale methoden en technieken? Die vraag stond centraal tijdens de conferentie 'Reference Cultures and Imagined Empires from a Western Perspective, 1850-2000' die 11, 12 en 13 juni plaatsvond in Utrecht. De conferentie was georganiseerd ter uitwerking van het begrip 'reference

cultures', dat als theoretisch fundament dient voor twee onderzoeksprojecten die vanuit de Universiteit Utrecht worden gecoördineerd: het NWO-project Translantis en het door HERA gefinancierde Asymenc. Deelnemers vonden elkaar in het idee dat 'reference cultures' in de taal moeten worden gezocht: de wijze waarop mensen andere culturen als referentie gebruiken (en veranderingen daarin: van 'Amerikaanse droom' naar 'Amerikaanse toestanden') zegt iets over hun cultuur of mentaliteit. Diverse sprekers toonden hoe digitale methoden en technieken kunnen bijdragen aan de studie hiervan. Zo liet Bob Nicholson van Edge Hill University op basis van zijn onderzoek naar digitale krantenarchieven zien hoe modewoorden ('skedaddle') en grappen in de negentiende eeuw vanuit de Verenigde Staten in Engeland terecht kwamen (zoek op Youtube op 'Skeddadlemania' voor een impressie). Evenzo inspirerend was de presentatie van Matthias Lemke van de Helmut-Schmidt-Universität Hamburg. Met behulp van een zelf ontwikkelde tekstanalyse-tool kon hij de stelling bewijzen dat Duitse kranten de afgelopen decennia in toenemende mate gebruik maken van neoliberale argumentatie om

politiek beleid te beschrijven – en daarmee de vraag die centraal stond in de conferentie bevestigend beantwoorden.

translantis.wp.hum.uu.nl/conferences

DHBenelux 2014: digitale wetenschappers verbinden

Joris van Zundert

De DHBenelux is een nieuwe conferentie met als onderwerp: digitale geesteswetenschappen (DH). Tijdens deze conferentie kunnen professionals die digitale componenten gebruiken in geesteswetenschappelijk onderzoek hun werk presenteren. Het doel is om (nader) kennis te maken met digitale geesteswetenschappen en in contact te komen met collega's die digitale methoden en technieken gebruiken. De eerste editie van de conferentie vond plaats op 12 en 13 juni jongstleden bij het Huygens ING en de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag. In haar keynote wenste professor Melissa Terras van het University College London Centre for Digital Humanities de organisatoren veel succes met het verbinden van de community van digitale geesteswetenschappers in de Benelux. De conferentie bood een breed overzicht van projecten, groen en rijp, waarin de bezoeker naar hartelust kon grasduinen: van concrete projecten die de historie van de bevrijding van Nijmegen in kaart brengen tot meer reflectieve bijdragen over de rol van digitale methoden in filosofie. Het afsluitende discussiepanel belichtte een aantal hot topics in de digitale geesteswetenschappen, zoals de rol van digitale methoden in het onderzoek, en de mate waarin deze onderdeel moeten zijn van het curriculum. Verslagen zijn door de organisatie en deelnemers in ware 'DH-stijl' online bij elkaar gebracht. dhenelux.org/#Blogs-and-Reviews

Wrapper

KORT

Reis van de Razzia zeventig jaar later

Op 9 november 1944 legde het Duitse leger een cordon rond Rotterdam en Schiedam. In de twee daaropvolgende dagen werden ruim 52.000 Rotterdammers en Schiedammers tussen zeventien en veertig jaar oud opgepakt en afgevoerd richting Oost-Nederland en Duitsland om daar dwangarbeid te verrichten. Ten gevolge van ziekte, ondervoeding, vluchtpogingen, bombardementen en andere oorlogshandelingen zijn duizenden van deze mannen omgekomen. Filmmaker Erik de Jager heeft, 70 jaar later, met het project 'Reis van de Razzia' de verhalen van 75 overlevenden vastgelegd voor de toekomst. De interviews zijn online beschikbaar via EASY van DANS. (MP) stichtingreisvanderazzia.nl

Fremdenpas van dwangarbeider Jo Vermeulen, nummer 8416 credit Stichting Reis van de Razzia

SURFsara versterkt Research Data NL

Research Data Netherlands (RDNL) is een partner rijker: SURFsara. Met de komst van deze nieuwe partner kan RDNL meer wetenschappelijke instellingen vanuit een gezamenlijke aanpak bedienen bij het duurzaam opslaan en delen van onderzoeksdata.

SURFsara is sterk op het gebied van nationale reken- en datadiensten, waaronder High Performance Computing, en vormt daarmee een aanvulling op het bestaande werkterrein van RDNL: de technische wetenschappen (via 3TU.Data-centrum) en de sociale en geesteswetenschappen (via DANS).

De officiële toetreding van SURFsara vond plaats tijdens de uitreiking van de Nederlandse Dataprijs. Axel Berg, adjunct-directeur SURFsara: "We zijn blij dat deze strategische samenwerking is bekrachtigd. Met de samenwerking verwachten we onderzoekers in Nederland nog beter en effectiever te kunnen ondersteunen, met een brede en gezamenlijke catalogus van diensten, expertise en innovaties." researchdata.nl

VERVOLG VAN PAGINA 1

Experimenteren met data en tools

Permanente bèta-versie

Is het ResearchLab nu af? Faber: "Nee, en het zal ook nooit af zijn. We voorzien een permanente bèta-versie, waar steeds aan gewerkt en gebouwd wordt. We groeien mee met de technische mogelijkheden en de wensen van de onderzoekers. We zien trouwens het online ResearchLab niet als het enige resultaat van onze samenwerking met onderzoekers. We gaan ook bijeenkomsten organiseren, zoals hackatons waar onderzoekers en ontwikke-

laars met elkaar kunnen experimenteren in één ruimte."

Ideeën en wensen welkom

Hoe kunnen onderzoekers het lab vinden? Faber: "Op kb.nl/lab. We nodigen wetenschappers van harte uit om daar te komen rondkijken en te experimenteren. Ook ideeën en wensen zijn welkom."

kb.nl/lab

Speciale editie van E-data

Data archivering bestaat alweer 50 jaar in Nederland. In een speciale editie van E-data & Research halen (internationale) collega's hun herinneringen op uit het verleden en delen ideeën voor de toekomst.

COLOFON Uitgever: Stichting Uitgeverij E-data & Research Den Haag. **Redactieadres:** Postbus 93067, 2509 AB Den Haag, 070-3494450, edata@dans.knaw.nl, www.edata.nl. **Hoofd-/eindredacteur:** Heidi Berkhout. **Redactie:** Marika de Bruijne, Steven Claeysens, René van Horik, Ilja Nieuwland, Rutger Nugteren, Erica Renckens. **Redactiesecretariaat:** Lucas Pasteuning. **Aan dit nummer werkten mee:** Inge Angevaere, Nina Conkova, Hella Hollander, Pim Huijnen, Erik de Jager, Emilie Kraaikamp, Annemiek van der Kuil, Ida Nijenhuis, Marieke Polhout, Wouter Quite, Renske Siemens, Bart van Vliet, Lotte Wilms, Carolien van Zuilekom, Joris van Zundert. **Opmaak:** Colette Sloots, Haarlem. **Productie:** Amsterdam University Press. **Druk:** Ten Brink, Meppel. **Webmaster:** Sonja Duijkers **Oplage:** 7500 papier, 1900 digitaal. **ISSN:** 1872-0374. We hebben getracht alle belanghebbenden met betrekking tot het gebruikte beeldmateriaal te benaderen. Degenen die menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot ons wenden. Toezending papieren en/of digitale versie is kosteloos aan relaties van de stakeholders en studenten in de alfa- en gamma-richtingen. Wilt u een artikel uit E-data overnemen? Neem dan contact op met de hoofdredacteur. Overname van artikelen geschiedt altijd onder vermelding van de bron E-data & Research en de naam van de auteur van het artikel.